

บทที่ 1

บทนำ

สภาพของปัญหา

การที่มนุษย์เราอาศัยอยู่ร่วมกันเป็นกลุ่มชน และได้วิวัฒนาการโครงสร้างทางการเมือง กิจกรรมทางเศรษฐกิจ ปรัชญา และอุดมคติ ในกวดำรงชีวิตอยู่ในสังคมการเมืองนับแต่อดีตมาจนตราบเท่าทุกวันนี้ ได้ก่อให้เกิดปัญหามาโดยตลอด นั่นก็คือ ปัญหาที่ว่ารูปแบบการปกครองที่ดีที่สุดนั้นคืออย่างไร รัฐกับประชาชนมีความสัมพันธ์กันในลักษณะใด จึงจะทำให้มนุษย์ยังคงรักษาเสถียรภาพไว้ได้ในขณะที่ระบบการเมืองการปกครองมีอำนาจพอในการควบคุมการประพฤติปฏิบัติและระงับความขัดแย้งที่มีอยู่ในสังคม¹ ความขัดแย้งทำให้เกิดความจำเป็นที่จะต้องหาวิธีแก้ไขประนีประนอมกันตัดสินข้อพิพาท ถ้าปราศจากความขัดแย้งในสังคมก็ไม่จำเป็นที่จะต้องมีการเมืองการปกครองเข้ามาเกี่ยวข้อง เราจึงเรียกการเมืองการปกครองว่าเป็นเรื่องของความขัดแย้ง ลักษณะพิเศษที่ทำให้มนุษย์แตกต่างจากสัตว์นั้นก็คือ "มนุษย์รู้จักคิด" ถ้ามนุษย์มีความคิดความเห็นเหมือนกัน การค้นหาวิธีการปกครอง การแก้ไขความขัดแย้งในสังคมก็ไม่จำเป็นจะต้องมี แต่ในความเป็นจริงแล้วมนุษย์นั้นมีความแตกต่างกันในทางความคิดปัญหาที่สังคมหนึ่ง ๆ ประสบอยู่อาจมีลักษณะชัดเจนอยู่ในตัวของมันเอง ในจุดนี้ที่ทำให้เกิดความคิดทางการเมืองที่จะเข้าไปแก้ไข้ปัญหาของสังคมว่าทำอย่างไร

¹ ชัยอนันต์ สมุทวณิช, ประชาธิปไตย สังคมนิยม คอมมิวนิสต์กับการเมืองไทย (กรุงเทพมหานคร : บรรณกิจ, 2523), ส่วนของค่านำในการพิมพ์ครั้งที่ 1.

จึงจะหารูปแบบการปกครองที่ดีที่สุด² ดังนั้น ความคิดเกี่ยวกับการเมืองจึงเป็นเรื่องที่นักปรัชญาการเมืองได้ขบคิดกันมานาน ในการที่จะพยายามค้นหาวิธีที่จะทำให้มนุษย์อาศัยอยู่ร่วมกันโดยสันติ แม้ว่าอุดมการณ์ทางการเมืองของแต่ละชุมชนจะแตกต่างกันออกไปก็ตามแต่ก็มีจุดมุ่งหมายอันเดียวกัน คือความผาสุกร่วมกันของมวลมนุษยชาติที่อาศัยอยู่ในสังคมการเมือง นักปรัชญาการเมืองแต่ละท่านได้เสนอสิ่งที่ตนเห็นว่าเป็นความจริงทางการเมืองอันเป็นสากล (universal) ที่ไม่มีข้อจำกัดโดยสถานที่ หรือกาลเวลาในประวัติศาสตร์ หากแต่เป็นสิ่งที่จะเพิ่มพูนความรู้ความเข้าใจในธรรมชาติของสิ่งที่เป็นการเมืองอย่างแท้จริง³

แนวความคิดของมนุษย์ในเรื่องการเมืองการปกครองนั้น ได้เกิดขึ้นมาพร้อมกับการเกิดของสังคมมนุษย์ นักปรัชญาการเมืองเชื่อว่าการเมืองการปกครองอยู่บนรากฐานของศีลธรรม ผู้ปกครองจะต้องยึดถือศีลธรรมเป็นใหญ่ การเมืองการปกครองที่ดีจะต้องสนับสนุนและธำรงไว้ซึ่งความยุติธรรม หากการเมืองการปกครองใดไม่ให้ความยุติธรรมแก่ประชาชนแล้วการเมืองการปกครองนั้นก็จะเป็นความจริงทางการเมืองอันเป็นสากลไม่ได้ ไม่ว่าการเมืองการปกครองจะเป็นรูปแบบใดก็ตาม ต่างก็ตั้งต้นด้วยการอ้างความคิดที่จะหาความสุขให้แก่ประชาชน สุดแล้วแต่จะเป็นวิธีใดที่จะนำไปสู่จุดหมายปลายทางนั้น⁴

² ชัยอนันต์ สมุทวณิช, ลัทธิการเมือง, (กรุงเทพมหานคร : อักษรเจริญทัศน์, 2519), หน้า 3.

³ สมบัติ จันทรวงศ์, แนวคิดทั่วไปเกี่ยวกับการศึกษาปรัชญาการเมือง (กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์กราฟิคอาร์ต, 2527), หน้า 25.

⁴ เกษม อุทยานิน, ขอบข่ายทางวิชารัฐศาสตร์การปกครอง (กรุงเทพมหานคร : อักษรเจริญทัศน์, 2519), หน้า 3.

รูปแบบการเมืองการปกครองที่เป็นสากลจะต้องสามารถนำไปประยุกต์ใช้ได้กับทุกชุมชนสามารถนำไปจัด หรือใกล้เคียงความขัดแย้งให้เกิดการลงตัวได้เป็นอย่างดี และขณะเดียวกันก็สามารถที่จะดำเนินกิจกรรมทางการเมืองได้อย่างราบรื่นอีกด้วย⁵ การรักษาลิทธิโดยไม่ถูกแทรกแซงจะต้องมีอำนาจมาควบคุมเสรีภาพของแต่ละบุคคล เพื่อประโยชน์ในการรักษาเสรีภาพของคนส่วนใหญ่ อำนาจเพื่อวัตถุประสงค์ดังกล่าวก็คือ อำนาจทางการเมืองการปกครองที่จะเป็นผู้กำหนดสิทธิหน้าที่ บังคับ กำกับ และควบคุม ให้เป็นไปตามสิทธิและหน้าที่นั้น ๆ อำนาจทางการเมืองการปกครองที่ว่านี้จึงเป็นที่มาแห่งเสรีภาพที่แท้จริงนั่นเอง⁶

ความสำคัญของปัญหา

ความคิดทางการเมือง (political thought) เป็นการสะท้อนความคิดเห็นทางการเมือง หรือเป็นแนวทางปฏิบัติที่ผู้มีส่วนร่วมทางการเมืองใช้เป็นเครื่องมือในการสนับสนุนหรือโจมตี บางครั้งอาจมีลักษณะเป็นจินตนาการหรืออุดมคติ และสนใจในการวินิจฉัยเชิงคุณค่าความคิดทางการเมืองจึงไม่ได้เกิดขึ้นลอย ๆ ตัดขาดจากสังคม แต่จะเป็นผลที่ได้รับจากประสบการณ์และการสังเกตการณ์ความเป็นไปของสังคม อาจเปลี่ยนแปลงไปได้ตามกาลสมัย และต้องการเผยแพร่ความคิดนั้น ๆ ให้มวลชนรับรู้และปฏิบัติตาม จึงมักมีส่วนสัมพันธ์

⁵ สุจิต บุญบงการ, แนวความคิดเกี่ยวกับการพัฒนาทางการเมือง (กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2513), หน้า 185.

⁶ เดชชาติ วงศ์โกมลเชษฐ์, หลักรัฐศาสตร์ (กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2508), หน้า 142.

อย่างใกล้ชิดกับอุดมการณ์ทางการเมือง⁷ เป็นการพยายามอธิบายอ้างอิงหรือวิพากษ์วิจารณ์ด้านต่าง ๆ ของสัมพันธภาพทางการเมือง กล่าวคือ สัมพันธภาพระหว่างผู้ที่ปกครองกับผู้ที่ถูกปกครอง สมาชิกของสังคมทุกคนได้รับผลกระทบกระเทือนจากสัมพันธภาพเหล่านี้ ซึ่งเขาได้รับอยู่แล้วเสมอมาและจะได้รับอยู่ต่อไป เขาอาจให้ความใส่ใจต่อเรื่องราวมากหรือเพียงเล็กน้อย แต่เขาไม่อาจหนีข้อเท็จจริงที่ว่า สิ่งที่เขาเป็นอยู่และสิ่งที่เขากระทำนั้นเป็นเรื่องที่กำหนดขึ้นส่วนใหญ่ที่เดิยวโดยระบบการเมืองที่ตนประกอบเป็นส่วนหนึ่ง และพื้นฐานของระบบการเมืองก็คือความคิดทางการเมืองนั่นเอง⁸ ซึ่งเป็นเรื่องความคิดเห็นเชิงประเมินค่าทางการเมือง บางครั้งไม่จำเป็นต้องเกี่ยวข้องกับการเมืองที่เป็นจริง หรืออาจเป็นความคิดเห็นที่ยากแก่การทำให้เป็นจริงก็ได้ แม้ว่าการศึกษาความคิดทางการเมืองที่จะเกี่ยวข้องกับปรากฏการณ์ทางการเมืองในระดับหนึ่งก็ตาม เพราะเป็นการสะท้อนความคิดหรือความหมายใด ๆ ที่มีความสำคัญทางการเมือง ไม่ว่าจะเห็นหรือจินตนาการที่เป็นหลักเบื้องต้นทางการเมือง โดยมีเจตนาเพื่อสนับสนุนหรือป้องกันความคิดและความเชื่อเรื่องใดเรื่องหนึ่ง หรือเป็นความสนใจเฉพาะในกฎเกณฑ์หรือนโยบายทางการเมืองอย่างใดอย่างหนึ่ง

งานเขียน "เจ้าผู้ปกครอง" (The Prince) ของมาคิอาเวลลี เป็นวรรณกรรมชิ้นหนึ่งที่ถูกล่าวชันถึงอย่างมากมาย ว่าเป็นคัมภีร์ของทรราชย์

⁷ สมบัติ จันทรวงศ์ และ ชัยอนันต์ สมุทวณิช, ความคิดทางการเมืองและสังคมไทย (กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์บรรณกิจ, 2534), หน้า 4.

⁸ M. Judd Harmon, ความคิดทางการเมืองจากเพลโตจนถึงปัจจุบัน แปลโดย เสน่ห์ จามริก (กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2510), หน้า 1-2.

แต่ก็สามารถคงอยู่ข้ามยุคข้ามสมัยมาได้เป็นเวลานานยาวนานในขณะที่วรรณกรรม
ชั้นอื่น ๆ ถูกลืมหรือถูกทำลายไปโดยผู้มีอำนาจในแต่ละยุคของสถานการณ์ จึงทำ
ให้ชวนสงสัยว่าวรรณกรรม "เจ้าผู้ปกครอง" ชั้นนี้สามารถคงอยู่และเป็นที่รู้จัก
กันอย่างกว้างขวางได้อย่างไร ซึ่งก็เป็นเช่นเดียวกับวรรณกรรมคลาสสิกอื่น ๆ
ที่ผู้อ่านมีสิทธิเสรีภาพที่จะเข้าใจได้ตามความรู้ระดับตน โดยไม่มีใครสามารถ
กล่าวได้อย่างแน่นอนว่าวรรณกรรมชั้นนี้มีจุดยืน ณ ฝ่ายใด ระหว่างการเปิดเผย
ถึงกลวิธีการปกครองที่ชั่วร้าย กับการแนะนำกลวิธีการปกครองที่ดีแก่ผู้ปกครอง
ทำให้เกิดความคิดว่ามาคิอาเวลลีเองผู้ลิขิตงานเขียนชั้นนี้ขึ้นมา นั้นจะเป็นผู้ยืนอยู่
กับฝ่ายใด ระหว่างประชาชนผู้อยู่ใต้อำนาจปกครองกับตัวผู้ปกครองหรือระหว่าง
ธรรมกับอำนาจ

มาคิอาเวลลี ได้ชื่อว่าเป็นบิดาแห่งปรัชญาการเมืองสมัยใหม่ เพราะ
จะไม่พูดถึงสิ่งที่ควรจะเป็น แต่จะพูดถึงสิ่งที่มนุษย์ทำได้จริง ๆ และได้รับผล
สำเร็จจริง ๆ หันเหความสนใจที่จะพิจารณาว่า "มนุษย์ควรมีชีวิตอย่างไร" มา
เป็น "มนุษย์มีชีวิตจริง ๆ อย่างไร" จากจุดนี้เองที่ทำให้ "เจ้าผู้ปกครอง" ได้
พูดถึงสิ่งต่าง ๆ ซึ่งไม่เคยมีใครพูดถึงอย่างกระฉ่างชัดมาก่อนคือในเรื่องความ
สัมพันธ์ระหว่างผู้ปกครองกับประชาชนผู้อยู่ใต้ปกครอง มาคิอาเวลลีมักถูกมอง
ว่าเป็นที่ปรึกษาของทรราชย์ และโดยทั่ว ๆ ไปแล้วการถูกกล่าวหาว่าเป็นผู้
ปฏิบัติอย่างมาคิอาเวลลี หรือเป็นมาคิอาเวลเลียน (Machiavellian) ก็คือ
การถูกกล่าวหาว่าเป็นคนทรยศ หักหลัง เจ้าเล่ห์ ตลบตะแลง โหดร้าย ทารุณ
และชั่วช้า เป็นศาสดาแห่งความเลว แต่ในขณะเดียวกันก็ยังมีคนอีกจำนวนมาก
ที่ยืนยันว่าคติของมาคิอาเวลลีมิได้หมายถึงสิ่งดังกล่าวเหล่านั้น แต่ในทางตรงกัน
ข้ามมาคิอาเวลลีเป็นเพียงผู้มองโลกในแง่จริงหรือเป็นวิทยาศาสตร์และบ้างก็ว่า
มาคิอาเวลลีเป็นผู้รักษาเสรีภาพตัวเอง โดยเฉพาะงานเขียน "เจ้าผู้ปกครอง"
ของมาคิอาเวลลีนั่น ก็คือ การเปิดโปงธรรมชาติอันแท้จริงของผู้ปกครองให้

ประชาชนได้รับทราบจะได้พึงระวัง^๑ บ้างก็ว่าเป็นการทำเพื่อให้เกิดความอยู่รอดของรัฐ บ้างก็ว่าเป็นการทำ เพื่อให้ตระกูลเมดิซีปฏิบัติตามแล้วจะเกิดความหายนะในที่สุดบ้างก็ว่าเป็นการทำเพื่อผลประโยชน์ของตนเองในการกลับเข้ามาทำงานทำอีกครั้งหนึ่ง โดยออกมาในรูปของงานเขียนเพื่อให้ผู้ปกครองตัวจริงอ่าน แม้จะได้มีการพิมพ์ครั้งแรก ภายหลังจากที่มาคิอาเวลลีเสียชีวิตนานถึง 5 ปีมาแล้วก็ตาม (มาคิอาเวลลีเสียชีวิตเมื่อปี ค.ศ. 1527 "เจ้าผู้ปกครอง" ตีพิมพ์ครั้งแรกเมื่อปี ค.ศ. 1532) แต่ต้นฉบับก็ได้แพร่หลายอย่างลับ ๆ อยู่ก่อนหน้านั้นแล้ว

คำสอนที่มาคิอาเวลลีได้เขียนส่งถึงผู้อ่านทั้งเอาไว้ใน "เจ้าผู้ปกครอง" นั้นเป็นสิ่งที่ผู้ศึกษาแนวคิดทางการเมืองของคนในยุคต่อ ๆ มาได้นำเอามาศึกษาหาแก่นแท้ในสาระสำคัญของคำสอน "เจ้าผู้ปกครอง" ของมาคิอาเวลลี พบว่างานเขียนของมาคิอาเวลลีชิ้นนี้ได้แสดงออกถึงซึ่งความคิดทางการเมืองที่ว่าด้วยอำนาจ (power) และผู้ปกครอง (ruler) นับว่าเป็นสิ่งสำคัญที่ทำให้บุคคลระดับผู้นำทางการเมืองในยุคต่าง ๆ ในหลายประเทศได้นำไปศึกษาประยุกต์ใช้ในทางปฏิบัติที่วิจิตรทางการเมือง ส่วนในประเทศไทยนั้น ประวัติศาสตร์ทางด้านการเมืองการปกครองได้กล่าวถึงงานเขียนของหลวงวิจิตรวาทการมีจำนวนมากมาย ซึ่งล้วนแล้วแต่มีคุณค่าแก่การนำมาศึกษาความคิดทางการเมืองทั้งสิ้น ผู้ศึกษาวิจัยจะทำการศึกษาวิจัยเน้นช่วงที่หลวงวิจิตรวาทการ มีบทบาทสำคัญอยู่เบื้องหลังการเมืองการปกครองในยุคของผู้นำเผด็จการทางทหาร จอมพลสฤษดิ์ ธนะรัชต์ คือช่วง พ.ศ. 2501-2504 บทบาทตรงนี้จึงทำให้ จอมพล

^๑พิชิต จงสถิตย์วัฒนา, เผด็จการเจ้ามาคิอาเวลลี (กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์โคมทอง, 2524), หน้า 21.

สฤษดิ์ ชนะรัชต์ มีความเคารพนับถือหลวงวิจิตรวาทการเป็นอย่างยิ่ง ดังปรากฏหลักฐานที่ จอมพล สฤษดิ์ ชนะรัชต์ ได้กล่าวถึงหลวงวิจิตรวาทการเมื่อราวปลายปี พ.ศ. 2505 ในขณะที่ จอมพล สฤษดิ์ ชนะรัชต์ ดำรงตำแหน่งเป็นนายกรัฐมนตรีว่า "จะเสียอะไรไปบ้างในระหว่างนี้ก็ไม่ว่าเท่ากับจะต้องเสียหลวงวิจิตรฯ"¹⁰ นอกจากนี้ยังให้ของที่ระลึกเป็นกล่องบุหรี่ประดับเพชรแก่ครอบครัวของหลวงวิจิตรวาทการ โดยจารึกถ้อยคำและลงนามด้วยลายมือของ จอมพล สฤษดิ์ ชนะรัชต์ เองว่า

"ขอมอบแต่ พันเอก หลวงวิจิตรวาทการ ผู้ซึ่งร่วมชีวิตปฏิบัติกับข้าพเจ้ามา ตั้งแต่ก่อนเริ่มต้นมาจนถึงบัดนี้ และได้ร่วมงานกันมาในการสร้างสรรค์ดำเนินการบ้านเมือง โดยมิได้เห็นแก่การเหน็ดเหนื่อยตลอดจนชีวิตมิได้ย่นย่อ

ข้าพเจ้าขอถือว่าเป็นมิตรร่วมชีวิต พร้อมด้วยดวงใจที่ข้าพเจ้าเคารพรักอย่างไม่มีวันเสื่อมเลือนเป็นอันขาด"

จอมพล สฤษดิ์ ชนะรัชต์

นายกรัฐมนตรี

11 ส.ค. 04¹¹

¹⁰สำนักงาน "ข่าวไทย", วิจิตรวาทการอนุสรณ์ เล่ม 2 รวบรวมและจัดพิมพ์โดยคณะรัฐมนตรี พิมพ์เป็นที่ระลึกในงานพระราชทานเพลิงศพ พลตรีหลวงวิจิตรวาทการ (พระนคร : สำนักนายกรัฐมนตรี, 2505), หน้า 121.

¹¹เรื่องเดียวกัน, หน้า 122.

จากคำกล่าวของ จอมพล สฤษดิ์ ธนะรัชต์ ที่มีต่อหลวงวิจิตรวาทการ ที่ได้สะท้อนให้เห็นถึงบทบาทความคิดทางการเมืองของหลวงวิจิตรวาทการที่มีอยู่เบื้องหลังการเมืองการปกครองของ จอมพล สฤษดิ์ ธนะรัชต์ ซึ่งเป็นนายก รัฐมนตรีในขณะนั้น หลวงวิจิตรวาทการจึงเปรียบเสมือนเป็นมันสมองของจอมพล สฤษดิ์ ธนะรัชต์ ในการปกครองบ้านเมืองด้วยความเฉียบขาด หลวงวิจิตร วาทการ เป็นนักคิดทางการเมืองที่ทรงคุณวุฒิและมีชื่อเสียงที่สุดท่านหนึ่งเพราะ เป็นผู้มีความรู้และเชี่ยวชาญในศิลปวิทยาการเกือบทุกด้าน ทุกสาขาวิชา เช่น การทูต การเมืองการปกครอง การศึกษา ปรัชญา จิตวิทยา ประวัติศาสตร์ โบราณคดี อักษรศาสตร์ เศรษฐศาสตร์ สังคมศาสตร์ ตลอดจนศิลปการดนตรี การละคร วรรณคดี และบทประพันธ์เพลง ได้รับการแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่ง ปลัดบัญชาการสำนักนายกรัฐมนตรี ในคราวจัดตั้งรัฐบาลเมื่อวันที่ 10 กุมภาพันธ์ 2502 หลวงวิจิตรวาทการเป็นพหูสูตรรอบรู้ในทุก ๆ ด้าน และสามารถนำ ความรู้นั้นมาใช้ให้เกิดประโยชน์แก่ตนเองและประเทศชาติได้อย่างดียิ่ง จอมพล สฤษดิ์ ธนะรัชต์ เห็นว่าหลวงวิจิตรวาทการเป็นบุคคลหนึ่งในบรรดา "คนมี ประโยชน์" ของชาติ ชีวิตการทำงานของหลวงวิจิตรวาทการเป็นเรื่องที่น่าศึกษา เป็นแนวทางในการสร้างตนและการทำงานของคนในสมัยปัจจุบัน¹² นอกจาก ท่านจะเป็นนักปรัชญาทางการเมืองแล้ว ท่านยังเป็นนักคิดและนักเขียนผู้ยิ่งใหญ่ เป็นผู้ประพันธ์บทละครเรื่องเลือดสุพรรณและเพลงเลือดสุพรรณ ทำให้เกิดความ

¹² สฤษดิ์ ธนะรัชต์, "คำไว้อาลัย" วิจิตรวาทการอนุสรณ์ เล่ม 1 รวบรวมและจัดพิมพ์โดยคณะรัฐมนตรี พิมพ์เป็นที่ระลึกในงานพระราชทานเพลิงศพ พลตรี หลวงวิจิตรวาทการ, (พระนคร : สำนักนายกรัฐมนตรี, 2505), หน้า ก.

ภาคภูมิใจทุกครั้งที่ร้องเพลงนี้ ในจังหวัดสุพรรณบุรี เวลาปฏิบัติงานของจังหวัดทุกครั้ง จะต้องร้องเพลงนี้ร่วมกันเป็นประจำ¹³

หลวงวิจิตรวาทการ ทำงาน "ปลุกต้นรักชาติ" โดยการแต่งละคร ประวัติศาสตร์ และเพลงปลุกใจให้รักชาติ ดังบทละครที่พิมพ์ใน วิจิตรวรรณคดี พระเอกนางเอกจะต้องถือความรักชาติยิ่งกว่าความรักระหว่างกัน ทั้งนี้เรื่อง ถ้อยคำเจรจาหรือเนื้อเพลงจะบ่งระบุถึงความรักชาติอย่างแน่วแน่. เมื่อบ้านเมือง อยู่ในภาวะศึกสงครามท่านก็ปลุกใจให้ลุกขึ้นต่อสู้ให้รำลึกถึงบรรพบุรุษ ซึ่งได้ รักษาแผ่นดินไทยไว้ให้เรา เมื่ออยู่ในภาวะสงคราม ท่านก็นำเรื่องให้ช่วยกัน สร้างและทำนุบำรุงชาติไทย เพลงปลุกใจในละครหลายเรื่องก็ยังเป็นที่รู้จักกัน แพร่หลายจนทุกวันนี้ แนวความคิดของหลวงวิจิตรวาทการ สามารถอธิบายได้ด้วยเนื้อเพลงที่ท่านได้ประพันธ์อย่างกินใจไว้ว่า "ความรักอันใด แม้รักเท่าไหน ก็ไม่ยั่งยืน เช่นรักคู่รัก แม้รักดังกลืน ยังอาจขมขื่น ขึ้นได้ภายหลัง แต่ความรักชาติ รักแสนพิศวาส รักสุดกำลัง ก่อเกิดมานะ ยอมสละชีวิต รักจนกระทั่งหมดเลือดเนื้อเรา ชีวีตร่างกาย เราไม่เสียดาย ตายแล้วก็เผาทุกสิ่งยอมคลาด เว้นแต่ชาติของเรา ไม่ให้ใครเข้า เข้ายบย่ำทำลาย"¹⁴ ส่วนมาคิอาเวลลี ได้กล่าวถึงความรักในปิตุภูมิเช่นเดียวกันในหนังสือ "เจ้าผู้ปกครอง" ไว้ว่า การที่จะรวบรวมพลเรือนซ์ให้เป็นหนึ่งเดียวได้ และมีพลังทางด้านเศรษฐกิจสูง

¹³ แจ่มใส ศิลปอาษา, คำไว้อาลัยงานพระราชทานเพลิงศพ คุณหญิงประภาพรธรรม วิจิตรวาทการ (กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์ไม่ปรากฏ, 2536), หน้า 24.

¹⁴ วิจิตร ริงสิยานนท์, คำนำในหนังสือวิจิตรวรรณคดี (กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์ไม่ปรากฏ, 2536), หน้า 42-43.

จำเป็นจะต้องมีผู้นำที่เข้มแข็ง ไม่ให้ประเทศชาติใดมารังแกได้อีกตั้งในอดีตที่
พลอร์เรนซ์อ่อนแอ และทุกข์ยากกับเศรษฐกิจที่ตกต่ำ ประชาชนยากไร้ทั่วหน้า

วัตถุประสงค์ในการศึกษา

ศึกษางานเขียน "เจ้าผู้ปกครอง" ของมาคิอาเวลลีมาใช้ในการศึกษา
เปรียบเทียบการเมืองการปกครองไทยโดยอาศัยแนวความคิดทางการเมืองของ
หลวงวิจิตรวาทการจากงานเขียนที่ได้ประพันธ์ไว้

1. ความคิดทางการเมือง "เจ้าผู้ปกครอง" ของมาคิอาเวลลีสามารถ
นำมาใช้อธิบายปรากฏการณ์ทางการเมืองได้อย่างเป็นสากล ปัจจัยในเรื่องของ
สถานที่ เวลา ขนบธรรมเนียม ประเพณี วัฒนธรรม สังคม เศรษฐกิจ ตลอดจน
จนบริบททางการเมือง มิใช่เป็นเงื่อนไขที่เป็นข้อจำกัด

2. มาคิอาเวลลีกับหลวงวิจิตรวาทการ มีวิถีชีวิตที่อยู่ห่างไกลกันคน
ละซีกโลก และมีช่วงของชีวิตที่แตกต่างกันถึง 429 ปี แม้จะมีความแตกต่างกัน
ทั้งในเงื่อนไขของสถานที่และเวลา แต่ความคิดทางการเมืองของนักคิดทั้ง
สองท่านที่สื่อถึงผู้อ่านจากงานเขียน "เจ้าผู้ปกครอง" ของมาคิอาเวลลีเมื่อนำ
มาเปรียบเทียบกับงานเขียนที่ได้ประพันธ์ไว้ของหลวงวิจิตรวาทการ แล้วเห็นว่า
มีความคิดทางการเมืองที่คล้ายคลึงกัน

สมมติฐานในการศึกษา

1. หากพบว่างานเขียนของหลวงวิจิตรวาทการมีการอ้างถึง "เจ้าผู้
ปกครอง" ซึ่งเป็นงานเขียนที่แสดงความคิดทางการเมืองของมาคิอาเวลลี ช่อม

สะท้อนให้เห็นว่าความคิดทางการเมืองของมาคิอาเวลลีใน "เจ้าผู้ปกครอง" นั้นมีอิทธิพล (influence) ต่อความคิดทางการเมืองของหลวงวิจิตรวาทการ ที่นำไปสู่งานเขียนของหลวงวิจิตรวาทการ และมีการถ่ายทอดไปยัง จอมพล สฤษดิ์ ธนะรัชต์ ซึ่งเป็นผู้ปกครองในขณะนั้น นำไปใช้ในการปกครองประเทศ ในรูปของเผด็จการทางทหาร ซึ่งสะท้อนความเฉียบขาดในการปกครองออกมาให้เห็นอย่างเด่นชัด

2. หากพบว่างานเขียนของหลวงวิจิตรวาทการไม่มีการอ้างถึง "เจ้าผู้ปกครอง" ซึ่งเป็นความคิดทางการเมืองของมาคิอาเวลลีมาก่อนเลย ย่อมแสดงให้เห็นว่าความคิดทางการเมืองของมาคิอาเวลลีใน "เจ้าผู้ปกครอง" มีความเป็นสากลตรงที่ว่ามีคนอื่นที่มีความแตกต่างกันทั้งสถานที่ ชนบทธรรมเนียม ประเพณี วัฒนธรรม ช่วงเวลาที่ห่างกันหลายศตวรรษ หรือบริบท (context) ทางการเมืองที่แตกต่างกันทั้งในเงื่อนไขของเวลาและสถานที่ ย่อมมีแก่นแท้ของความจริงที่เหมือนกันจึงทำให้นักคิดอย่างมาคิอาเวลลี และหลวงวิจิตรวาทการ ซึ่งเป็นนักคิดที่ชาญฉลาดทั้งสองท่าน สรุปความคิดทางการเมืองออกมาได้คล้ายคลึงกัน

วิธีการศึกษา

ศึกษางานเขียน "เจ้าผู้ปกครอง" ของมาคิอาเวลลีและงานเขียนของหลวงวิจิตรวาทการที่ได้ประพันธ์ไว้ ซึ่งแนวทางการตีความงานเขียนดังกล่าว มีวิธีการดังต่อไปนี้¹⁵

¹⁵ สมบัติ จันทรวงศ์, แนวคิดทั่วไปเกี่ยวกับการศึกษาปรัชญาการเมือง (กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์กราฟิควอเตอร์, 2527), หน้า 31-33.

1. การวิเคราะห์ตัวบทอย่างละเอียด (close textual analysis) เป็นวิธีการศึกษาความคิดทางการเมืองของนักคิดทั้งสองท่าน โดยการวิเคราะห์งานชิ้นสำคัญ ๆ เพื่อหาความหมายที่นักคิดทั้งสองท่านพยายามจะสื่อด้วยการพิจารณาจากคำจำกัดความ และคำอธิบายของคำที่ใช้ในงานเขียนนั้น ๆ หรือเพื่อพิจารณาบางส่วนของงานเขียนชิ้นใดชิ้นหนึ่งของนักคิดทั้งสองท่าน หรือเพื่อจะพิจารณางานเขียนชิ้นใดชิ้นหนึ่งจากงานเขียนทั้งหมดของนักคิดทั้งสองท่านว่ามีความต่อเนื่องกันอย่างไร หรือเพื่อวิเคราะห์งานเขียนชิ้นใดชิ้นหนึ่งจากแง่ของการประพันธ์และแนวทางการเขียน ว่ามีความสำคัญกับการเสนอแนวคิดและวิธีการตีความอย่างไร หรือเพื่อวิเคราะห์งานเขียนชิ้นใดชิ้นหนึ่งอย่างละเอียด เพื่อหาความหมายที่แท้จริงซึ่งนักคิดทั้งสองท่านประสงค์จะสื่อถึงผู้อ่าน

2. การแยกแยะระหว่างเจตนา (intention) และผล (effect) อันเกิดจากการยอมรับความคิดนั้น ๆ

แนวทางแรกเป็นการเน้นการหาความหมายโดยดูจากความตั้งใจหรือเจตนาของนักคิดทั้งสองท่านเป็นสำคัญ ส่วนแนวทางที่สองให้ความสำคัญแก่ผลลัพธ์ที่เกิดขึ้นในทางการเมืองจากการตีความความคิดนั้น ๆ แล้วนำไปปฏิบัติจริง ๆ การตีความจากงานเขียนของนักคิดทั้งสองท่านจะมีผลกระทบต่อการเมืองในทางปฏิบัติ และการตีความนั้น ๆ ก็จะถูกกระทบโดยแนวปฏิบัติทางการเมืองอีกทีหนึ่ง

3. การศึกษาชีวประวัติของนักคิดทั้งสองท่าน (biographical approach)

แนวทางนี้มีข้อสมมติฐานสำคัญอยู่ที่ว่า ความคิดย่อมเกิดจากบุคคล ความคิดของบุคคลย่อมมีอิทธิพลจากสิ่งแวดล้อม และอัตชีวประวัติของตนเอง เพราะฉะนั้นความรู้เกี่ยวกับชีวประวัติของบุคคลนั้น ๆ ได้ดียิ่งขึ้น ทำให้เรา

สามารถบอกได้ว่า เหตุการณ์สำคัญอะไรในชีวิตของนักคิดทั้งสองท่านก่อให้เกิดความคิดอะไรขึ้นในช่วงชีวิต ตลอดจนสามารถบอกได้ว่างานเขียนที่เขียนขึ้นในช่วงต่าง ๆ ของชีวิตที่ผ่านมาว่ามีการสืบเนื่องกันมาอย่างไร ตัวบุคคลและงานเขียนของเขาก็คือของอย่างเดียวกัน อันได้แก่ภาพสะท้อนบุคลิกของนักคิดทั้งสองท่านนั่นเอง

4. แนวทางจิตวิทยา (psychological approach)

คือการนำเอาวิธีการทางจิตวิทยา และจิตวิเคราะห์มาใช้ศึกษาปรัชญาเมธี ในกรณีนี้ความคิดของนักคิดทั้งสองท่านเป็นที่ปรากฏออกมาเป็นลายลักษณ์อักษรเป็นเพียงจุดเริ่มต้นของข้อมูลตามวิธีการนี้ ผู้ศึกษาจะพิจารณาชีวิตและกระบวนการผลิตผลงานที่จะศึกษาจากนักคิดทั้งสองท่าน เพื่อนำมาสร้างให้เห็นขั้นตอนของการเกิดความคิด คำอธิบายมักจะปรากฏออกมาในรูปของพลังกระตุ้นต่าง ๆ ทางจิตวิทยาที่ตัวนักคิดทั้งสองท่านเองไม่รู้ ในบางกรณีแนวทางการตีความแบบนี้จะถือเอาว่า ผลงานทางทฤษฎีของนักคิดทั้งสองท่านที่ปรากฏออกมาจะเป็นเพียงความพยายามของผู้เขียนที่จะต่อสู้กับปัญหาทางจิตวิทยาของผู้เขียนเอง และผลงานของผู้เขียนก็คือ "อาการ" ที่บอกให้ผู้ศึกษาได้ทราบ "การเจ็บป่วย" ทางจิตวิทยาของผู้เขียนด้วย

5. แนวทางอุดมการณ์ (ideological approach)

แนวทางนี้ก็คือการนำเอาสูตรสำเร็จทางอุดมการณ์ที่มีอยู่ก่อนแล้วมาเป็นเครื่องมือในการอธิบายความคิดทางการเมืองของนักคิดทั้งสองท่าน แต่อันตรายที่เห็นได้ชัดที่สุดของแนวทางนี้อยู่ที่ว่าการประเมินค่าผลงานของนักคิดทั้งสองท่านโดยวิธีการนี้จะมีกำเนิดมาจากแนวคิดและบทสรุปที่ถูกกำหนดอยู่ในความคิดของผู้ศึกษาอยู่ก่อนแล้ว "ข้อมูล" หรืองานเขียนของนักคิดทั้งสองท่านจึงเป็นเพียงชิ้นส่วนที่จะต้องนำมาใส่ลงไว้ในสูตรสำเร็จทางอุดมการณ์ เพื่อใช้อธิบายเท่านั้นเอง

6. แนวทางประวัติศาสตร์ (historical approach)

แนวทางนี้พยายามที่จะให้ความสำคัญแก่กาลเวลา และสถานที่ใน ยุคสมัยที่มีบริบทที่แตกต่างกันออกไปในการศึกษาตัวนักคิดทั้งสองท่าน ตลอดจน ผลงานมากกว่าการศึกษาตัวบทเพียงอย่างเดียว สิ่งที่แนวทางนี้พยายามจะ กระทำได้แก่การชี้ให้เห็นบริบทแห่งความสลับซับซ้อนที่เหตุการณ์หรือความคิดหนึ่ง ความคิดใดจะต้องถูกเข้าใจ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในยุคสมัยที่ต่างกันอย่างมาก อาจจนอาจกล่าวได้ว่ามีการนำมาพิจารณาในทุกแง่มุม นับตั้งแต่ตัวบท (text) ชีวประวัติ และตลอดจนวัฒนธรรม เศรษฐกิจ สังคม และการเมือง สมัยที่มีการ เขียนงานต่าง ๆ ขึ้น รวมถึงเหตุการณ์และแนวคิดที่อุบัติขึ้นก่อนสมัยนั้น ๆ ความ พยายามที่จะสร้างความเป็นจริงทางประวัติศาสตร์ ที่ใกล้เคียงมากที่สุดกับความ เป็นจริงในสมัยที่เขียนงานของนักคิดทั้งสองท่าน ไม่ว่าจะ เป็นภาษาที่ใช้ แนวคิด และอรรถศาสตร์ ที่อาจแตกต่างออกไปจากยุคสมัยเพื่อจะได้ทราบว่าผู้คนในยุค นั้นมีความคิดทางการเมืองอย่างไร

การศึกษาวิจัยในครั้งนี้ใช้ลักษณะการตีความ 3 แนวทาง คือ การ วิเคราะห์ตัวบทอย่างละเอียด การศึกษาชีวประวัติของนักคิดทั้งสองท่าน และ แนวทางประวัติศาสตร์ เพราะไม่สามารถแยกออกจากกันได้ ซึ่งจะทำการศึกษา โดยใช้การวิเคราะห์ และตีความจากเอกสารตลอดจนศึกษาจากพฤติกรรม หรือ บทบาทที่นักคิดทั้งสองท่านได้แสดงออก โดยอาศัยข้อมูลที่เป็นทางการ (formal) และไม่เป็นทางการ (informal) มาใช้ในการศึกษาวิจัย นอกจากนี้ยังจะใช้ วิธีการหาข้อมูลจากการศึกษาค้นคว้าประวัติศาสตร์ทางการเมืองของไทยในช่วง พ.ศ. 2501-2504 เพื่อเสาะหาข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับความคิดทางการเมืองของ หลวงวิจิตรวาทการ ใช้ในการเปรียบเทียบกับความคิดทางการเมือง "เจ้าผู้ ปกครอง" ของมาคิอาเวลลี โดยเลือกที่จะใช้วิธีการศึกษาจากข้อมูลเอกสารที่ เกี่ยวข้องกับการศึกษาในครั้งนี้ ซึ่งจะได้มาจากการเขียนเรื่อง "เจ้าผู้ปกครอง"

ของมาคิอาเวลลี ตลอดจนงานแปลงานวิจารณ์ของหนังสือเล่มนี้จากนักวิชาการต่าง ๆ ตำราที่เกี่ยวกับการศึกษาวิชาปรัชญาการเมืองกับงานเขียนของหลวงวิจิตรวาทการที่เป็นผู้เขียนเอง รวมถึงงานเขียนของผู้อื่นที่ได้เขียนขึ้น หรือวิจารณ์งานเขียน ที่เป็นความคิดทางการเมืองของหลวงวิจิตรวาทการในแง่มุมต่าง ๆ โดยอาศัยรูปแบบการศึกษาวิจัยเอกสาร (documentary research) เป็นสำคัญ

ขอบเขตของการศึกษา

1. การศึกษาวิจัยนี้จะกำหนดแนวทางการศึกษาความคิดทางการเมืองในหนังสือ "เจ้าผู้ปกครอง" ของมาคิอาเวลลี ทั้งนี้เพื่อให้การศึกษามีเป็นไปอย่างละเอียด ลึกซึ้ง ชัดเจน มองเห็นภาพเป็นรูปธรรม ผู้ศึกษาวิจัยจึงได้จำกัดที่จะศึกษาเฉพาะงานเขียนชิ้นสำคัญ และที่มีชื่อเสียงที่สุดของมาคิอาเวลลีเพียงเรื่องเดียวคือ "เจ้าผู้ปกครอง" โดยจะทำการศึกษาตั้งแต่ชีวประวัติส่วนตัว ประวัติการศึกษา แนวความคิดทางการเมืองที่มีอิทธิพลต่อมาคิอาเวลลี และความเปลี่ยนแปลง ความคิดทางการเมืองในช่วงต่าง ๆ ตลอดจนบทบาทและสิ่งที่เป็นผลงานทางการเมืองที่สำคัญ ๆ ของมาคิอาเวลลี¹⁰ โดยจะใช้ฉบับแปล The Prince ของพิชิต จงสถิตย์วัฒนา

2. การศึกษาวิจัยนี้จะกำหนดแนวทางการศึกษาความคิดทางการเมืองของหลวงวิจิตรวาทการ จากงานเขียนของหลวงวิจิตรวาทการ ตลอดจนงาน

¹⁰ทิพวรรณ บุญทวี, ความคิดทางการเมืองของ ปรีดี พนมยงค์ (กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2528), หน้า 5.

เขียนและบทวิจารณ์ความคิดทางการเมืองของหลวงวิจิตรวาทการในแง่มุมต่างๆ จากนักวิชาการ ทั้งนี้เพื่อให้การศึกษาวิจัยเป็นไปอย่างละเอียด ลึกซึ้ง ชัดเจน มองเห็นภาพอย่างเป็นรูปธรรม ผู้ศึกษาจึงได้จำกัดช่วงในการศึกษาไว้โดยจะทำการศึกษาดังแต่ชีวประวัติส่วนตัว ประวัติการศึกษา แนวความคิดทางการเมืองที่มีอิทธิพลต่อหลวงวิจิตรวาทการและความเปลี่ยนแปลงทางความคิดทางการเมืองในช่วงต่าง ๆ ตลอดจนบทบาทและผลงานทางการเมืองที่สำคัญ ๆ ของหลวงวิจิตรวาทการ โดยเน้นช่วง พ.ศ. 2501-2504

3. วิเคราะห์ตัวบท (textual analysis) "เจ้าผู้ปกครอง" ของมาคิอาเวลลีกับ "งานเขียน" ของหลวงวิจิตรวาทการ มาทำการศึกษาเปรียบเทียบความคิดทางการเมืองของนักคิดทั้งสองท่านว่ามีแนวความคิดทางการเมืองที่คล้ายคลึงกัน หรือมีแนวความคิดทางการเมืองที่แตกต่างกันออกไป

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

หากผลของการทำการศึกษาวิจัยในครั้งนี้พบว่า งานเขียนของหลวงวิจิตรวาทการมีการอ้างอิงถึง "เจ้าผู้ปกครอง" ของมาคิอาเวลลีมาก่อน ย่อมสะท้อนให้เห็นว่าความคิดทางการเมืองของมาคิอาเวลลีใน "เจ้าผู้ปกครอง" มีอิทธิพลต่อความคิดทางการเมืองของหลวงวิจิตรวาทการ ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับก็เพื่อที่จะเลือกกำหนดตัวแบบของ อำนาจ การก้าวขึ้นสู่อำนาจ การขยายอำนาจและการรักษาอำนาจไว้ให้ยาวนาน ที่สามารถนำมาใช้กับการเมืองการปกครองของไทยได้อย่างมีประสิทธิภาพ (efficiency) และผสมกลมกลืนกับสังคมไทย ดังจะเห็นได้จากในช่วงวันที่ 16 กันยายน 2500¹⁷ ซึ่งเป็นวันที่

¹⁷ ประจักษ์ศิลปาคม บวรณมาตร์, หลวงวิจิตรวาทการกับบทละครประวัติศาสตร์ (กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2528), หน้า 37.

จอมพล สฤษดิ์ ธนะรัชต์ ทำการปฏิวัติ โดยได้ชักชวนให้หลวงวิจิตรวาทการ เดินทางจากกรุงลอนดอน ประเทศอังกฤษ กลับมาประเทศไทยเพื่อมาร่วมทำการปฏิวัติ และจนถึงวันที่ 31 มีนาคม 2504 ซึ่งเป็นวันที่หลวงวิจิตรวาทการถึงแก่อสัญกรรม ตลอดระยะเวลา 4 ปีเศษ ที่หลวงวิจิตรวาทการอยู่เบื้องหลังการเมืองการปกครอง ทำหน้าที่เป็นมันสมองให้แก่ จอมพลสฤษดิ์ ธนะรัชต์ ในการบริหารประเทศรูปแบบเผด็จการทางทหาร ที่ใช้ความเด็ดขาดในการบริหารประเทศคล้ายตัวแบบใน "เจ้าผู้ปกครอง" ของมาคิอาเวลลี

หากผลของการทำการศึกษาวิจัยในครั้งนี้พบว่า งานเขียนของหลวงวิจิตรวาทการไม่มีการอ้างถึง "เจ้าผู้ปกครอง" ของมาคิอาเวลลีมาก่อนแต่นักคิดทั้งสองท่านต่างสรุปความคิดทางการเมืองออกมาได้คล้ายคลึงกัน ทั้งที่มีความแตกต่างกันในเรื่องของเวลา สถานที่ ตลอดจนบริบททางการเมือง ย่อมแสดงให้เห็นว่าความคิดทางการเมืองของมาคิอาเวลลี และความคิดทางการเมืองของหลวงวิจิตรวาทการน่าจะมีความเป็นสากล เมื่อความคิดดังกล่าวน่าจะมีความเป็นสากลก็จะทำให้นักคิดหรือนักปรัชญาการเมือง ตลอดจนผู้ที่ก้าวขึ้นสู่อำนาจไม่ว่าจะเป็นในยุคก่อนมาคิอาเวลลีและในยุคก่อนหลวงวิจิตรวาทการหรือในยุคต่อ ๆ มา ย่อมน่าจะมีความคิดทางการเมืองที่คล้ายคลึงกัน อันจะเป็นประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับแก่ผู้ที่ก้าวขึ้นสู่อำนาจ ได้ทำการศึกษาค้นหาตัวแบบ (model) ของอำนาจ การก้าวขึ้นสู่อำนาจ การขยายอำนาจ และการรักษาอำนาจไว้ให้ยาวนาน มาใช้กับสังคมการเมืองของผู้ที่กำลังจะก้าวขึ้นสู่อำนาจได้อย่างผสมกลมกลืน และเหมาะสมกับสถานการณ์ ที่ผู้กำลังจะก้าวขึ้นสู่อำนาจกำลังเผชิญอยู่ ดังเช่นจะเห็นได้จากความคิดทางการเมืองของพระเจ้าอเล็กซานเดอร์มหาราช (Alexander The Great) ซึ่งเกิดก่อนคริสต์ศักราชถึง 356 ปี และมีชีวิตก่อนมาคิอาเวลลีประมาณ 1800 ปีเศษ ในขณะนั้นย่อมมีความแตกต่างกันทั้งในเงื่อนไขของเวลา สถานที่ และบริบททางการเมือง

356 ปี และมีชีวิตก่อนมาคือาเวลลีประมาณ 1800 ปีเศษ ในขณะนั้นย่อมมีความแตกต่างกันทั้งในเงื่อนไขของเวลา สถานที่ และบริบททางการเมือง แต่ก็ยังมีความคิดทางการเมืองที่คล้ายคลึงกัน โดยเฉพาะอย่างยิ่งในเรื่องของการก้าวขึ้นสู่อำนาจ พระเจ้าอเล็กซานเดอร์มหาราช ได้ทรงฆ่าพระชายาพระองค์ใหม่ของพระราชบิดา และโอรสของพระนาง ซึ่งมีศักดิ์เป็นน้องชายต่างมารดาเสีย แล้วสถาปนาตนเองขึ้นเป็นพระเจ้าแผ่นดินภายหลังจากที่พระราชบิดาลิ้นพระชนม์^{1๑}

ผลของการศึกษาวิจัยในครั้งนี้ก็นำเอาความรู้ที่ได้จากการศึกษาวิจัยมาสรุปหามาตรฐานของตัวแบบของ อำนาจ การก้าวขึ้นสู่อำนาจ การขยายอำนาจและการรักษาอำนาจไว้ให้ยาวนาน ที่มีความเหมาะสม ตลอดจนผสมกลมกลืนกับสังคมการเมืองไทย โดยอาศัยความคิดทางการเมืองใน "เจ้าผู้ปกครอง" ของมาคิอาเวลลี กับความคิดทางการเมืองใน "งานเขียน" ของหลวงวิจิตรวาทการ มาเป็นต้นแบบในการศึกษาเปรียบเทียบว่าจะเหมาะสมและสามารถนำมาใช้จนบังเกิดผลสำเร็จจริงอย่างไรเป็นรูปธรรมในสังคมการเมืองไทยได้หรือไม่

การนิยามศัพท์

political thought หมายถึง ความคิดทางการเมืองที่เป็นความคิดหรือความหมายใด ๆ แม้แต่จินตนาการว่าด้วยหลักเบื้องต้นทางการเมือง ซึ่งอาจจะเป็นผลผลิตของบริบททางการเมือง เศรษฐกิจ สังคม หรือไม่ก็ได้

^{1๑} วิจิตรวาทการ, มหาบุรุษ (พระนคร : โรงพิมพ์รุ่งเรืองธรรม, 2495) หน้า 29.

machiavellianism หมายถึง คำสอนหรือคำแนะนำทางการเมืองของ Niccolo Machiavelli ซึ่งมักจะเป็นที่เข้าใจกันว่า หมายถึง คำสอนหรือสอนให้ใช้วิธีการใด ๆ ก็ตามไม่ว่าจะเป็นวิธีการที่ไร้ศีลธรรม ในการที่จะให้บรรลุถึงเป้าหมายทางการเมืองการปกครอง อันได้แก่ การก้าวขึ้นสู่อำนาจ การขยายอำนาจ และการรักษาอำนาจไว้ให้ยาวนาน

context หมายถึง บริบท สภาวะแวดล้อมทางวัฒนธรรมทั้งหลาย ที่มีอิทธิพลต่อความนึกคิดและโลกทัศน์ ซึ่งในที่นี้ได้แก่ บริบททางสังคม เศรษฐกิจ และการเมือง

text หมายถึง ตัวบท ข้อเขียน หรือวัฒนธรรมใด ๆ ที่เป็นสื่อของความคิด จินตนาการโดยไม่จำกัดว่าจะต้องเป็นข้อเขียนเพียงอย่างเดียว อาจหมายถึงผลงานศิลปะ เช่น อนุสาวรีย์ ภาพวาด ฯลฯ ก็ได้

universal หมายถึง ความเป็นสากลที่มีลักษณะอยู่เหนือบริบท (ดูบริบท)

"เจ้าผู้ปกครอง" หมายถึง ชื่องานเขียนชิ้นหนึ่งที่ถือว่าเป็นงานเขียนทางการเมืองที่ดีที่สุดชิ้นหนึ่งของมาคิอาเวลลี

เจ้าผู้ปกครอง หมายถึง ผู้ที่มีอำนาจปกครองสูงสุด

การเสนอบทศึกษาวิจัย

บทที่ 1 บทนำ สภาพของปัญหา ความสำคัญของปัญหา วัตถุประสงค์ในการศึกษา สมมติฐานในการศึกษา วิธีการศึกษา ขอบเขตของการศึกษา ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ นิยามศัพท์ การเสนอบทศึกษาวิจัย

บทที่ 2 ศึกษาเปรียบเทียบวิธีการตีความลักษณะต่าง ๆ ที่ใช้ประกอบการศึกษาวิจัยในครั้งนี้

บทที่ 3 ศึกษาการตีความและอธิบายแง่มุมต่าง ๆ ในความคิดทางการเมืองจากเรื่อง "เจ้าผู้ปกครอง" ของมาคิอาเวลลี

บทที่ 4 ศึกษาการตีความและอธิบายแง่มุมต่าง ๆ ในความคิดทางการเมืองของหลวงวิจิตรวาทการ จากงานเขียนที่ได้ประพันธ์ไว้

บทที่ 5 หาคำตอบว่าความคิดทางการเมืองของหลวงวิจิตรวาทการสามารถอธิบายด้วยแนวคิดเรื่อง "เจ้าผู้ปกครอง" ของมาคิอาเวลลีได้หรือไม่ และสรุปประเด็นที่ทำการศึกษาวิจัย โดยการวิเคราะห์เนื้อหาทั้งหมดที่เกี่ยวข้องเพื่ออธิบายแนวคิดเรื่อง "เจ้าผู้ปกครอง" ของมาคิอาเวลลีกับการนำไปปฏิบัติจริง โดยอาศัยกรณีการแสดงบทบาทความคิดทางการเมืองของหลวงวิจิตรวาทการ เป็นเหตุการณ์หลักในการอธิบาย

บทที่ 6 สรุปและข้อเสนอแนะ